

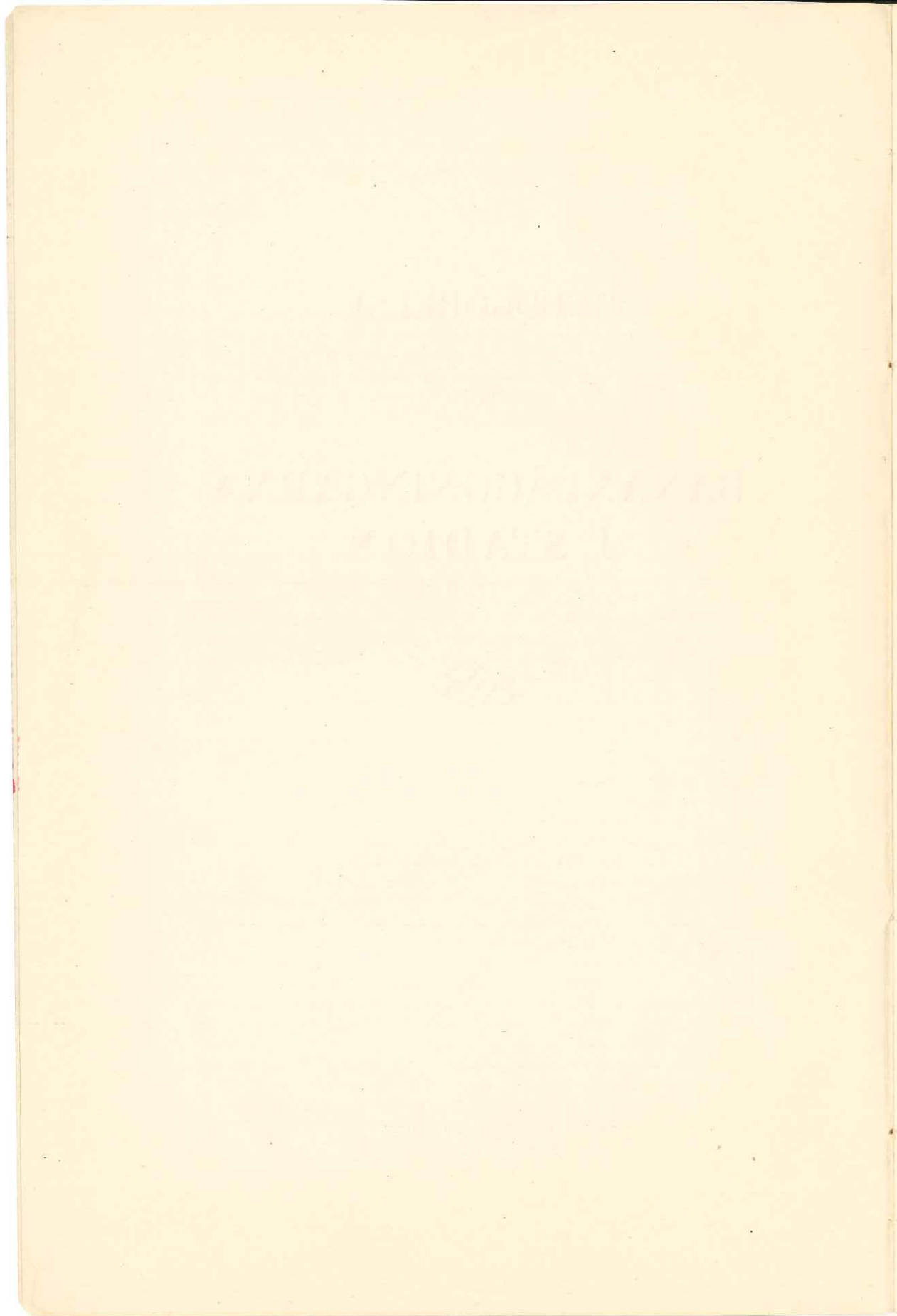
REDOGÖRELSE

FÖR

BANANLÄGGNINGARNA
I STADION

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1913.

Det var ett omfångsrikt och tidskrävande arbete, som den 1 augusti 1911 återstod inom Stadion för att få banor och planer färdiga till bestämd tid och vid en beskrifning öfver dessa markarbeten måste tagas hänsyn till den relativt korta arbetstid, som disponerades för deras utförande från augusti 1911 till maj 1912, en tid af 9 månader med däri ingående vintermånaders otjänliga väderlek för dylika arbeten.

Försvårande hinder låg äfven däri, att ej hela planen disponerades; utan var den, då arbetena började, öfverfull af sten- och materialhögar, på sina ställen 3—4 meter höga, stenkrossar och andra maskiner m. m. och blott bit för bit uppläts området för arenabygget. Rörlägningsarbetet, hvilket blifvit försenadt, stängde äfven med sina öppna ledningsgrafvar arenaarbetet och ovissheten om huru den engelska experten önskade löparbanans grundläggning hindrade sprängningen i banans kurvor. Således hinder på hinder.

Emellertid togo arbetena sin början den 16 augusti 1911 på det lilla område af arenans norra del, som var tillgängligt, och med prisvärd raskhet och tillmötesgående påskyndades röjnings- och planeringsarbetet af entreprenörerna.

Under augusti månads första hälft hade med mycket besvär från vidt skilda trakter anskaffats grästorf till arenans beklädande.

Men innan torfven kunde nedläggas, måste grunden för densamma ordnas och matjord utbredas och torde en kort beskrifning öfver dessa arbeten ej sakna ett visst intresse.

Arenan var till största delen af sitt område förlagd på samma plats som Idrottsparkens gamla plan och cykelbana, hvilka hvilade på en mäktig stenfyllning, som på sina ställen hade ett djup af öfver 4 meter, och förefanns således för den nya arenan en god och dränerande undergrund.

Arenan inom löparbanan skulle lämna plats för fotboll, dragkamp, kast, hopp och gymnastik samt dessutom kunna på den korta tiden af en natt förvandlas till ridbana. Planläggningen af arbetet måste således ske med hänsyn till alla dessa olika grenar af idrott och så att ej hinder skulle uppstå för någon af dem.

På ofvannämnda stenfyllning fanns ett lager af sten, groft grus, tegelknot och grusblandad fyllning samt delvis Idrottsparkens gamla planer med sin tegelmakadam och sand.

Allt efter det entreprenörerna hunno planera och öfverlämna ett stycke af området, behandlades detta med en ångvält.

Redan den 17 augusti började arbetet med välten och allt efter det detta fortskred, verkställdes jordutbredning med ett lager af omkring

10 cm. tjocklek. När äfven detta lager blifvit tillvältadt, var badden klar att mottaga torfbeläggningen, och den 21 augusti kunde detta arbete taga sin början.

Ofvanpå det vältade jordlagret utbreddes ett tunnt lager harpad, god matjord och därå lades det efter linjal renskurna torfstycket. Vid kantskärningen iaktogs, att fogen skars snedt inåt torfven, så att då torf lades vid torf, en kilformig öppning bildades, hvilken fylldes med jord vid bäddning och dockning detta för att få täta fogar och underlätta torfstyckenas sammanväxande.

När torfstycket blifvit nedlagdt, understoppades det noggrant med harpad matjord och undersöktes noga, att jorden fyllde upp under torfven hvarefter den tilldockades och med rätskifva och vattenpass kontrollerades till sitt höjdläge.

Detta var ett ganska långsamt arbete, ty ofta måste torfstycket åter upptagas och underbäddas med mera jord och först sedan det efter en kraftig behandling med trädockan behöll sitt höjdläge och kändes fast å hela sin yta, kunde ett nytt torfstycke tillfogas.

Arbetet utfördes i arbetslag på två man, hvaraf den ena framskaffade torf och jord, under det att den andre renskar, nedlade och underbäddade torfstycket. Tidtals kunde 15 dylika lag vara i arbete, men då erfordrades extra hjälp för materialiers framskaffning och bortforsling af afskråde.

När en del af arenan af omkring 2,000 kvm. var torfbelagd, renkrattades den från den mesta mossinblandningen och reparation af hål efter starr-tufvor etc. utfördes.

Efter hand och allt efter ytan blef färdig, blef den gödslad och frösädd i god harpad matjord. Fröblandningen bestod af timotej 50 %, hvitklöfver 30 % och poa pratense 20 %.

När första vinterkölden inträdde, var hela arenan på några mindre delar när torfbelagd och fullt färdig.

Rundt arenan ligger ett 80 cm. djupt drändike, alla rörgrafvar fylldes — sedan entreprenören bäddat ner sina ledningar — nästan till full höjd med makadam. Hoppgrupparna ha en 0,5 m. bottenfyllning af makadam och på samma sätt äro de under Olympiska Spelen använda ansatsbanorna till staf-, längd- och trestegshopp preparerade, hvilka, enär dessa gingo från kortsida till kortsida af fotbollsplanen och voro 1,6 m. breda, måste anses som tre kraftiga drändiken. Vidare voro hindergrafvarnas vattenbehållare och gymnastikställningens stoppfästen omgifna af makadam.

Dragkampsbanans underbädd var satt i förbindelse med bottenfyllningen och här och där å planen upptogs makadamfyllda brunnar, så att banan kan anses vara väl perforerad.

Den 24 oktober anlände mr Charles Perry från London, och genast tog schaktningsarbetet för löparbanan sin början. Han bestämde, att banans bottenplan skulle ligga 45 cm. under ytplanet samt återfyllningen ske i tre olika lager, nämligen 18 cm. tegelgranitmakadam, 12 cm. grof ångmaskinsslagg och 15 cm. ylsats.

Schaktningsarbetet påskyndades, men den sena årstiden försvårade arbetet i betydlig grad, först genom det oupphörliga regnandet,

hvilket uppblötte schaktbotten och vägarna, och längre fram genom kylan, som band ihop denna lösa välling med makadamen till en granithård massa.

Vidare förefunnos i båda ändkurvorna betydliga planeringsprängningar, tidskräfvande därför att inga fördjupningar fingo bildas i berget, hvare vattnet kunde bli kvarstående, utan skulle från alla sådana hålor aflopp sprängas. Intet fick dock hindra arbetet, och den 28 okt. började makadam och grof slagg utbredas.

Under dessa dagar hade mr Perry komponerat ytsatsen, hvare som hufvudbeståndsdel ingick jord- och sandblandad gasverkslagg, uppräfd för grundläggningsarbeten å gamla gasklockans tomt. Hade det blott funnits tillräckligt af denna vara, så hade allt varit bra, men efter läggning af omkring 60 m. å västra sidan af banan tog det slut på detta bindämne och det såg mörkt ut att anskaffa ett lämpligt ämne till ersättning. Mr Perry for vida omkring och sökte, men utan resultat. Sent omsider lyckades man sammanblanda en sats, hvilken tillfredsställde honom, och med hvilken banan kunde fullbordas. Satsen, hvilken bestod af lokomotivslag, slagg från elektricitetsverket, matjord, mosand, mur- och putssand, var komponerad i enlighet med ett slamprof af den först begagnade jordslaggen och blef, som sagdt, godkänd af mr Perry.

Alla i satsen ingående ämnen skulle omsorgsfullt harpas — och gjorde denna noggranna behandling af jord och slagg, att största delen ej kunde användas i ytsatsen, utan kom slaggen i mellanlagret och den frånskilda jorden till planeringsarbeten.

Tillverkning af harporna skedde i enlighet med mr Perrys bestämmelser. På stadiga träramar spändes 3 mm. järntråd vertikalt och snurrades dessa med mjuk, fin järntråd på erforderliga afstånd från hvarandra, så att den stående järntråden alltid var på 5 mm. inbördes afstånd.

Handsållen voro att börja med tillverkade på samma sätt, men måste utbytas mot såll af 5 mm. järnträdduk.

Under arbetet tillsågs noga, att harpans ställning ej vore för liggande, den stod helt litet lutad, och massan kastades mot den nedifrån. Sand och mosand sållades direkt med handsåll på blandbordet.

Under det kölden varade under december och januari månader, måste sand, mosand och matjord värmas medelst eldning i plåt-galtar, innan dessa ämnen kunde harpas, och sedan ånyo upptinas före blandningen. Under denna period kunde ej heller järnträds-harporna användas för matjorden, utan måste utbytas af 8 mm. järnträdduk.

Den ursprungliga satsen bestod af:

Lokomotivslagg	50 %
Slagg från elektricitetsverket	10 »
Matjord, sandbl. svartmylla	30 »
Mosand	5 »
Mur- och putssand	5 »

men dessa proportioner måste ofta med anledning af mosandens och matjordens varierande egenskaper ändras, och därför var en trägen uppmärksamhet vid blandningen nödvändig.

Bland putssanden förekommo äfven små lerkulor, hvilka vid sönderklämning afsöndrade en klibbig materia, hvilken var högst skadlig för blandningen, och hvilka små kulor därför noggrant måste aflägsnas.

Blandningen skedde å blandbord liksom vid betongberedning. Först utbreddes lokomotivslaggen, sedan matjorden och därofvån på ångmaskinsslaggen samt till sist mo- och mursanden, direkt sållade på de öfriga. Vanligen var satsen klar efter tvenne kastningar, men ibland fingo dessa mångdubblas, innan jämnhet ernåtts, ty fullt jämnt måste satsen vara blandad.

De i blandningen ingående olika ämnena skulle vara af bestämd typ, lokomotivslaggen fri från aska och slagkakor, matjorden sandblandad svartmylla, fri från lerinblandningar, ångmaskinsslaggen väl utbränd och småkrossad — slagkakor undvekos — mosanden fick ej vara för lerhaltig och mur- och putssanden skulle vara jämn och strid samt fullkomligt ren.

När satsen var färdig, utfördes den till »läggarelaget», hvilket utbreddes och jämnkrattade massan med iakttagande af sjunkningsprocenten, hvarefter ytan tilltrampades fot för fot och sedan tilldockades.

Efter afjämning med krattans järnkant och höjdkontrollering, tilldockades under arbete varande bandel, till dess full fasthet uppnåtts.

På detta sätt lades meter efter meter, till dess att hela banan den 25 januari 1912 var färdig och fick hvila till dess kälén gått ur massan.

Löparbanan var horisontal i sina raka delar, men kurvorna voro docerade så att mittpunkten i utsidan låg 30 cm. högre än innersidans plan.

Äfven på sprängbottnarna i kurvorna utbreddes makadam, men på en del ställen, egentligen å östra sidan, måste gräfvast djupare och botten förstärkas med sprängstensbädd, innan makadamen kunde utbredas.

I följd med löparbanans byggande begränsades denna genom en brädkant mot arenan. Denna bestod af 7" bräder, fästade på till grunden nedslagna 2" pålar, och bestämde denna brädkant noga löparbanans innersida. Trävirket tjärbeströks, men själfva kanten hvitmålades. Löparbanans yta låg vid brädkanten 4,5 cm. under gräsplanen.

Strax innan löparbanan var färdig, påbörjades hoppgrupparna med deras ansatsbanor, på arenans södra del 4 st. gruppar för höjdhopp och stående längdhopp, och upptog ansatsbanorna för dessa hela planen mellan grupparna och löparbanan.

Grupparna gräfdes till ett djup af 1 meter och bottenfylldes med makadam 0,5 m., sedan grof tilldockad ångmaskinsslagg och öfverst ett 30 cm. lager »hopsand». Denna sand var synnerligen svår att

anskaffa, och många voro de prof, som måste kasseras. Slutligen erhöles lämplig material från ett grustag vid Hagalund, hvori sanden förekom i ett tunnt lager mellan andra gröfre sorter.

Ansatsplanen nedgräfdes 0,8 m. och behandlades efter en grundbäddning af makadam, 0,5 m. djup, på samma sätt som löparbanan.

Ansatsbanor och gropar för staf-, längd- och trestegshopp upp-togos å fotbollsplanens östra del.

Groparna och ansatsbanorna, hvilka voro 46 m. långa och 1,6 m. breda, behandlades i likhet med desamma för höjdhopp. Öfverallt i dessa gropar och ansatsbanor sattes makadambädden i förbindelse med bottenfyllningen. Ansatsbanornas plan låg 8 à 9 cm. under gräsplanen, och för att möjliggöra fotbollsspel och för de vändade hästtäflingarna måste de täckas med gråstorf, men som för en sådan scenförändring blott kunde påräknas en helt kort arbetstid, måste torfstyckena fästas på lämmar af tunna bräder. Lämmarna voro hopspikade af $\frac{3}{4}$ "-bräder och i storleken passande för gropar och ansatsbanor. På lämmen med nararna uppåt och mellan dessa fästades takpapp och på denna utbreddes ett tunt lager ren matjord och på detta slutligen lades de renskurna torfstyckena. Under detta arbete var lämmen lagd på ett par bockar med en höjd af 1 meter, och när torfven var inpassad, borrades hål genom såväl torf som bräder och torfven fastsyddes med tjäradt starkt garn.

När detta var gjort, nedlyftades lämmen och torfven tilldockades och dess sidor renskuros så, att torfven med någon centimeter öfverskred brädkanten. Allt efter de blefvo färdiga lades lämmarna sida vid sida och sköttes genom klippning, sådd och vattning och voro, då de togos i bruk, vackra och uppfyllde beräknadt ändamål.

Vid arenans östra sida nedlades ringarna för kulstötning, diskus- och släggkastning. Ringarna tillverkades af 5 cm. vinkeljärn med flatsidan upp och ringen delad i fyra delar, hvarje del med öglor i sina ändar. Genom dessa i hvarandra passande öglor nedslogos i marken järnbultar, som dels sammanhöllo ringen och dels fästade densamma vid marken. Inom ringen uppgräfdes fyllningen till ett djup af 30 cm. och återfylldes med en blandning af matjord, grus, slagg och mosand, väl blandade med hvarandra. Denna sats tilldockades hårdt under vattenstrilning och sedan den torkat hade den full fasthet.

För att skydda åskådarna mot släggan, om bristning skulle ske och släggan kastas bakåt, nedsattes bakom ringen på lämpligt afstånd 4 st. 5" stolpar och på dessa ett starkt s. k. »jumbonät», fullt skyddande vid ett anslag af lös kula. Stolpar och nät voro lätt uppsatta och nedtagna. Vid fotbollsspel upptogos äfven ringarna och ytan inom ringen beströddes med nyklippt gräs, hvarigenom dessa svarta cirkelar fingo likhet med den öfriga planen.

I arenans norra del lades dragkampsbanan. Den nedgräfdes 30 à 40 cm. med bottenlutning mot södra långsidan och där lades ett drändike i förbindelse med bottenfyllningen. På den afjämnade bottenytan lades ett lager af makadam och slagg och därofvån på ett 15 cm. lager af sammanblandad lera, grus och mosand, hvilket

efter utbredningen hårdt tilldockades, hvarefter ytan upprefs med järnkrattor och ett likadant lager påfördes och tilldockades. Efter ytans afjämning upprefs samma och rent stridt grus inblandades och nedvältades. Under hela arbetet tillsågs, att banan hölls fuktig men ej våt. En del af dessa sista arbeten utfördes på våren 1912 i samband med reparations- och kompletteringsarbeten.

Efter källossningen syntes som om den torflagda arenan haft godt af frost och is; den föreföll porösare och torrare och löparbanan var fast med undantag af de delar, som lades under låg temperatur. Detta orsakades af, att satsen var uppvärmd vid blandningen och isades efter nedläggningen, men efter dockning och vältning voro dessa delar åter i godt skick. Detta visade, att satsen tålde frysning utan att förlora sina egenskaper af sammanhang och genomsläpplingsförmåga. Denna senare förmåga var så tydligt markerad, att det ansågs fullt obehöfligt bereda särskilda utlopp för regnvatten vid arenans brädkant, men under sommarens lopp gjordes den iakttagelsen, att dylika utlopp voro behöfliga.

Under Olympiska Spelen tarvade löparbanan en arbetsam skötsel, reparation af starthål och andra skador i ytan, sopning, vältning och spolning; men också stod banan sig godt.

Hästäfvingarna fordrade äfven förarbeten, och bland annat skulle behållare i de blifvande vattengrafvarna nedsättas, och då blott en natt disponerades för deras urgräfnung, fordrades, att de genast därefter skulle vara vattentäta. De konstruerades med hänsyn härtill och beräknades kunna behålla sin täthet till dess de skulle användas. Af god och kvistfri 2" furuplank byggdes tre behållare af resp. 1,0, 1,20 och 4,0 m. bredd och 7 m. längd samt 1,0 m. djup. Botten och sidornas fogar hade en i virket indrifven rand, som vid trätets beröring med fukt svälldes och spändes mot plankans kant, och såväl botten- som sidoplankorna voro hårdt sammanhållna af skruftbultar på 0,8 m. inbördes afstånd. Dessutom hvilade botten på och sidorna stöddes af fastskrufvade 5" sparrar. Behållarna voro invändigt oljemålade i grön ton och utsidorna omsorgsfullt bestrukna med tjära. Botten i gropen var fylld med makadam, hvarpå botten-sparrarna hvilade, och rundt kring behållaren var makadam noggrant neddockad. I hvarje behållares botten voro behöfligt antal 2" hål borrarade för vattnets aftappning.

När behållarna voro nedsatta och all stoppning kring dem färdig, fylldes de med slagg, och efter tilldockning torflades ytan på vanligt sätt och fingo de sedan ligga orörda tills de vid hästäfvingarna framgräfdes och fylldes med vatten, hvilket kvarstående bevistade, att de uppfyllde beräknadt ändamål.

Här torde vara på sin plats att säga några ord om arenans apterande till ridbana. Många röster höjdes däremot och många förutsade den präktiga gräsmattans totala förstörelse, och var det med förvåning och tillfredsställelse man iakttog de ringa skador ridningen orsakat. Det påförda gruset var särdeles välgörande, men detta berodde till stor del på den torra väderleken, ty hade i stället ihållande regnskurar uppblött banan hade den nog tagit skada och

allt för stora mängder grus blifvit nersparkade i och under torfven. Hvad som gjorde större skada på gräsytan än all ridning tillhoppa var släggkastningen. Den tunga kulan skar igenom ytan och fortsatte under torfven och lämnade vid framdraging ett svårreparerbart sår efter sig. Kula och diskus kunde visserligen skada gräsytan, men de trängde ej igenom och under torfven.

Gymnastikställningen skulle resas på västra sidan af arenan midt emot kungl. läktaren, bildande en öppen fyrkant mot denna. Ställningen bestod af stolpar uppbärande lodlinor och bomplankor samt sidostolpar för ribbstolarna. För att få säkert markfäste för ribbstolarnas och lodlinornas stolpar ingötos i armerade betonblock hylsor af gjutjärn, i hvilka stolparna nedsattes och inriktades med två kilar. Betongblocken hvilade på samt omgäfvos af tillstampad makadam och bildade därigenom stora silbrunnar, som stodo i förbindelse med bottenfyllningen. Hylsorna hade bottenhål, så att de ej kunde vattenfyllas, och när de ej begagnades nedsattes i hvarje af dem en propp af plank med påsydd torfva. För att användas vid gymnastikuppvisningen iordningställdes ett golf af hyflade bräder 15×25 m., hvilket var lätt både att utlägga och borttaga. Det grönmålades och skilde sig därför obetydligt från gräsmattan.

Samma slags hylsor, som nedgötos för ribbstolsstolparna, användes äfven för bollspelets målgårdar.

Mellan och förbi de innersta höjdhoppsgroparna nedlades och fästades med järnbultar en vitmålad 5" bräda till gränsmärke vid spjutkastning.

Härmed torde alla arenaarbetena vara beskrifna.

Men för Spelen behöfdes en hel del attiralj, såsom rörliga och fasta tresidiga signalskifvor, måldomaretribun med elektrisk tidtagning och fotografikamera, ledaretribun med telefonförbindelse till pressläktaren och idrottsmännens toaletterum, prisslaggorna m. fl., en mängd bänkar för idrottsmännen och vaktmanskapet samt längs ansatsbanorna ribbor graderade i meter och eng. fot.

Den elektriska tidtagningens ledningskabel nedlades i järnrör rundt arenan invid brädkanten och hade kontakter vid alla startplatser samt fungerade till full belåtenhet.

Vid löparbanans uppritning öfvergafs kritningen och en särskildt tillverkad rits drogs rundt banan, hvarvid alla linjerna på en gång uppritades å banytan. I dessa ränder nedlades sedan och fästades med järnkrampor smäckra vitmålade linor af manillahampa och därmed voro de särskilda banorna skarpt markerade. Linorna voro upprullade på en vals mellan ett par lätta hjul, och vid utläggningen behöfde man blott springa ut med linan och fästa densamma i de af ritsen gjorda linjerna; när valsen var tom kunde den utbytas mot en full.

Idrottsparkens gamla ekpark längs muren mot Valhallavägen hade af Stadions hufvudentré blifvit afskuren på midten och såg skröplig ut, men äfven denna del af området fick nödig vård och ans. Nya gångar upptogos, gräsplaner om- och nylades, gatumuren reparerades och vid densamma planterades vildvinsplanter. Gränsen mot Sofia-

vägen bestämdes af en nyuppförd mur och det gamla fula hörnet vid samma väg försvann. De vackra stenplintarne med sina rikt blommande rosor och murgrönsrankor gäfvö parken i dess nya skick ett festligt utseende.

Promenadvägen rundt Stadions utsida ordnades och grusbelades, rihusvägen nedschaktades vid östra entréen och längre upp i backen verkställdes utfyllningar och planteringar.

Den fula doceringen nedanför tennisvägen vid Sturevägen utfylldes med urharpadt jordaffall, krattades, besåddes och blef vacker. Vid denna uppfartsväg ordnades äfven stängsel och grindar och vid västra biljettkiosken anlades en stenterrass i förbindelse med den nybyggda Soflavägen.

Äfven till Östermalms idrottsplats, afsedd till träningsplats, sträckte sig arbetena för Olympiska Spelens behof. Platsen var äfven i stort behof af reparation, banorna voro slitna och ojämna och här och där syntes stenar sticka upp genom ytan.

Redan på hösten 1911 planerades och omlades de båda nedre fotbollsplanerna, doseringar och gräsplaner omlades och längs efter Planterhags- och Gasverksvägen planterades träd och buskar.

De ombyggda banorna sattes emellertid under vatten vintern 1911—12 och togo därpå skada.

Det egentliga reparationsarbetet började först på våren 1912, så fort det blef möjligt röra vid den uppblötta marken. Hoppgröpar och ansatsbanor justerades och omlades, nya sådana anlades och löparebanan, hvilken bestod af en stenmjölsskorpa omlades med slagg och ett ytlager af harpad slagg från elektricitetsverket, matjord och mosand. Af ekonomiska skäl kunde slaggbädden läggas blott 5 cm. tjock och ytsatsen omkring 3 cm. Blandningsproportionerna i ytsatsen voro: finharpad slagg 50 %, finharpad god matjord 30 % och god sandblandad mosand 20 %.

Efter utbredningen af slaggbädden vältades densamma med en hästvält af 5 tons vikt och ofvanpå detta lager utbreddes ytsatsen och efter afjämning med krattan kördes samma vält banan rundt, till dess ytan erhållit full och jämn fasthet, och trots den tunna yt-skorpan och i trots af att blott nödortftig vård kunde ägnas denna bana, stod den sig godt under såväl tränings tiden som sommaren öfver.

Samtidigt med löparbanans omläggning omgafs den stora planen med en brädiskoning i likhet med Stadions arena. Äfven gångvägar och öfre bollplanen reparerades. På denna bollplan hade under vintern legat en 200 m. lång provisorisk löparbana af trä och när denna borttogs planerades och nygrusades planen och i dess nordöstra hörn å en där befintlig bergknalle utfylldes platsen till en gräsbesädd åskådarpåls.

I doceringen nedanför tennisbanorna uppfördes en öfver 4 m. hög stenvägg och vid denna en 40 m. lång materialbod, och för samfärdsel mellan öfre och nedre tennisbanorna byggdes vid murens östra ända en trappa upp till tennisplatan.

Östermalms idrottspaviljong var äfven i behof af reparation och

underkastades äfven en grundlig sådan och ommålades ut- och in-vändigt.

Idrottsparkens vackra hufvudentrée med sina två biljettkiosker flyttades till Planterhagsvägen, reparerad och nymålad. Två äfven från Idrottsparken komna biljettkiosker reparerades och uppsattes en vid entréen till Tennispaviljongen och en vid Sturevägen.

Nya barriärer uppsattes å både öfre och nedre bollplanerna, och stängslet rundt området jämte vägarna i parken på östra sidan reparerades. Efter ytterligare en del småarbeten var äfven Östermalms idrottsplats färdig att den 1 juni 1912 tagas i bruk för Olympiska Spelen.

Under själfva Spelen erfordrades ständiga arbeten, och under speltiden användes hela nätterna till reparationer, scenförändringar till nästa dag och redskapsflyttningar. Emellertid var vid Spelens början allt i god ordning och under Spelens gång gick det hela som ett urverk.

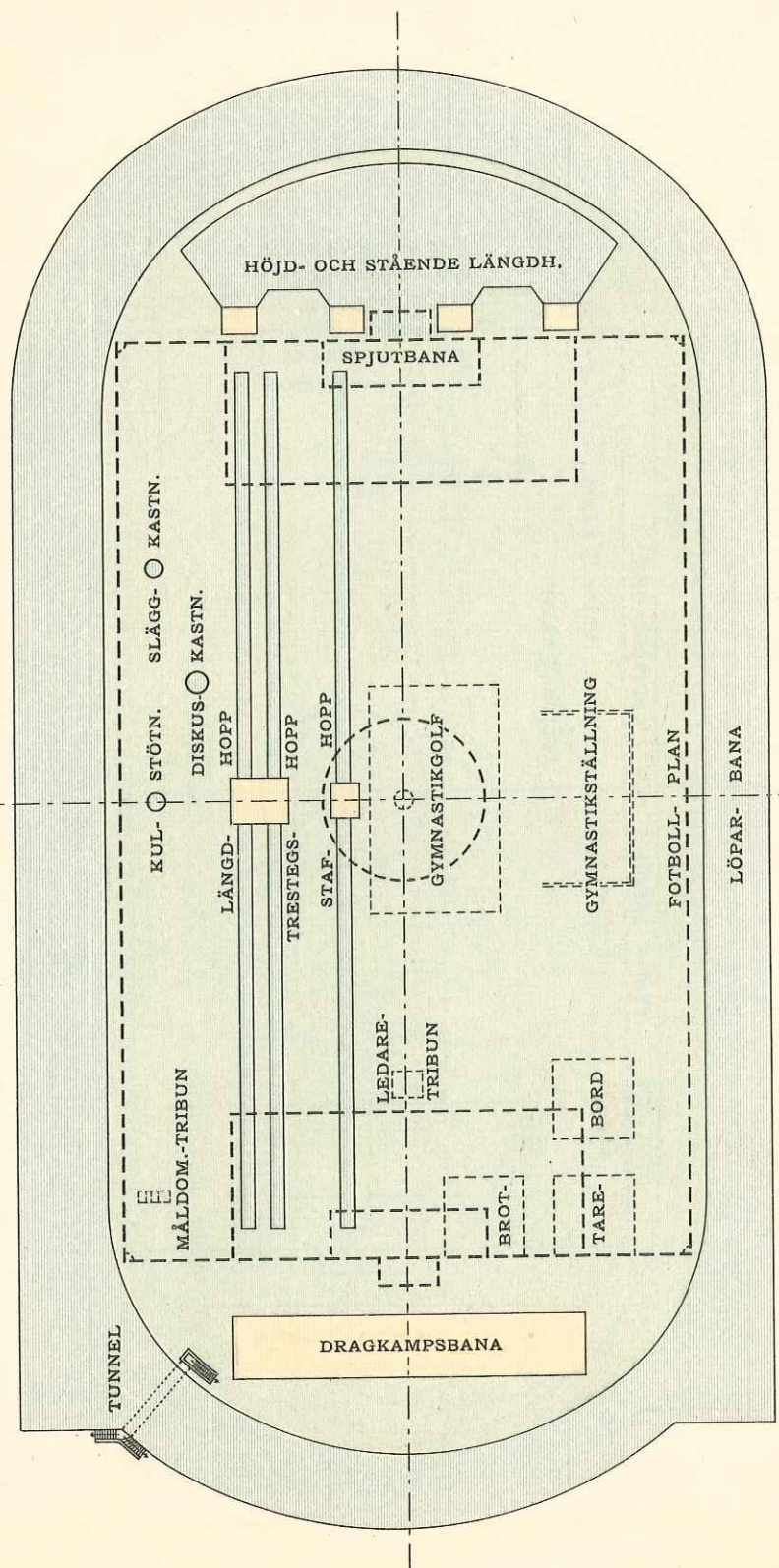
Stadions chef baron Hermelin hade största förtjänsten af alla dessa mångskiftande arbetens lyckade fullbordan i bestämd tid. Oftast både först och sist på arbetsplatsen vakade han outröttlig öfver det hela och slutförde också arbetet i enlighet med uppgjord plan.

Bifogade skisser förtydliga en del beskrifningar öfver banor, redskap och arbetsmetoder.

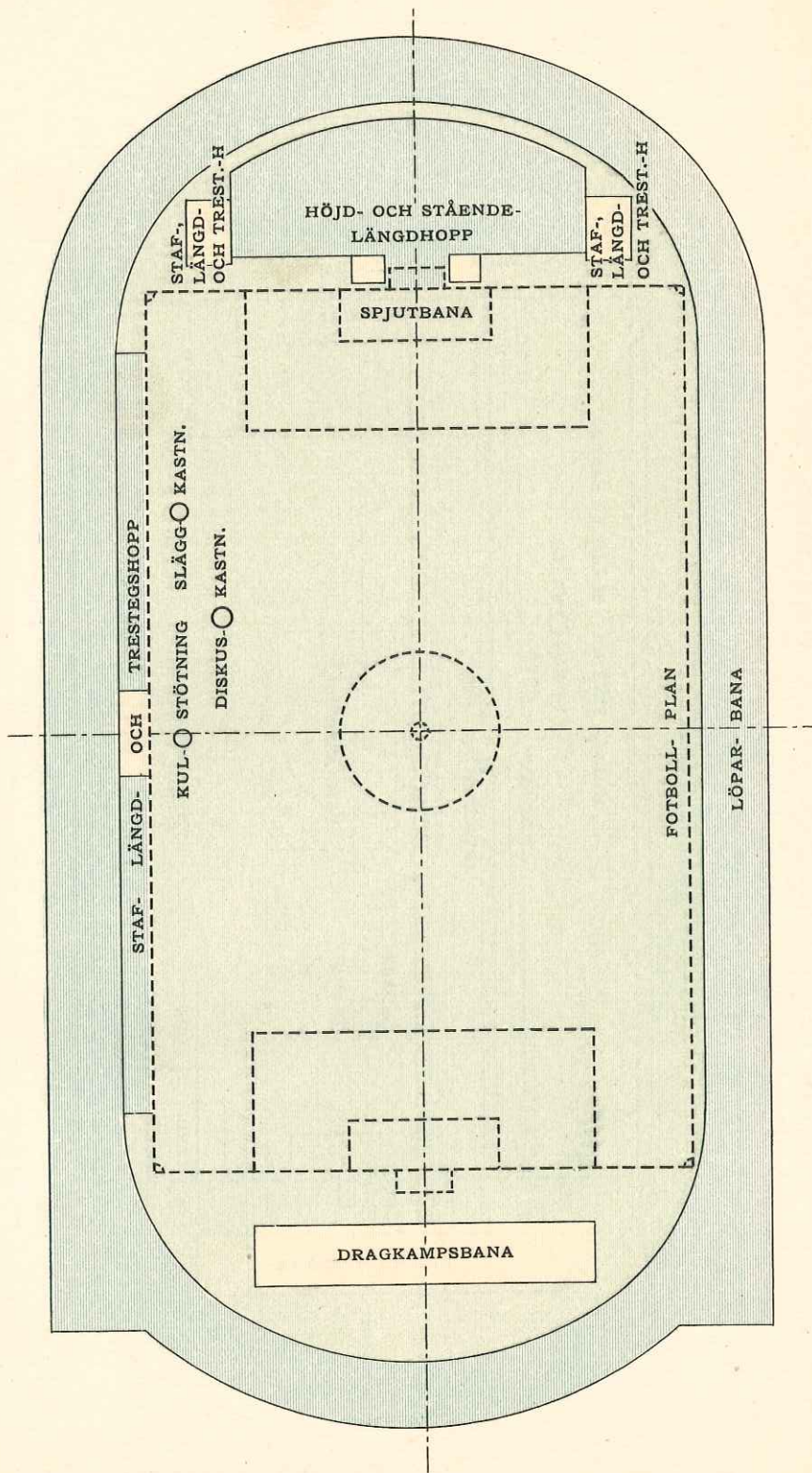
Stockholm i februari 1913.

Otto Björlin.

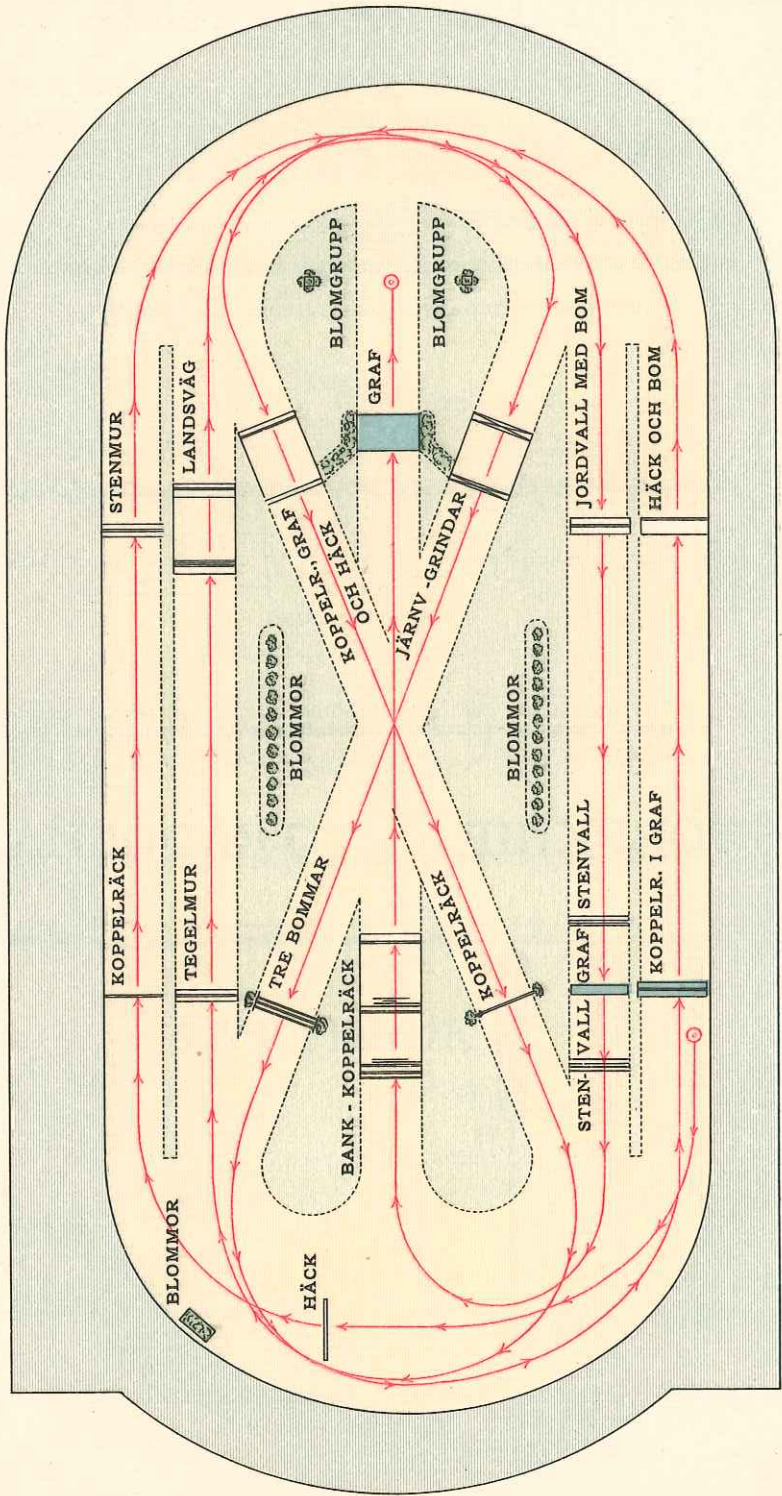
ARENAN UNDER OLYMPISKA SPELEN.

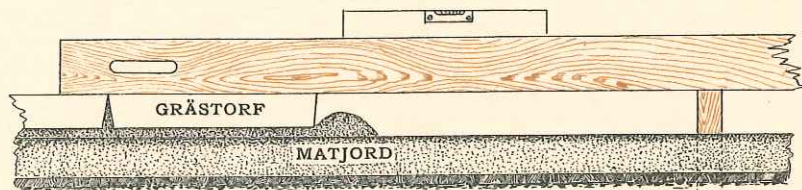
ARENAN EFTER SPELEN.

ARENAN SOM RIDBANA.

TORFLÄGGNING

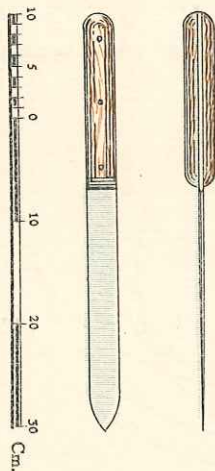
STENSKÄRF, TEGELKOT OCH GRUSHALTIG FYLLNING

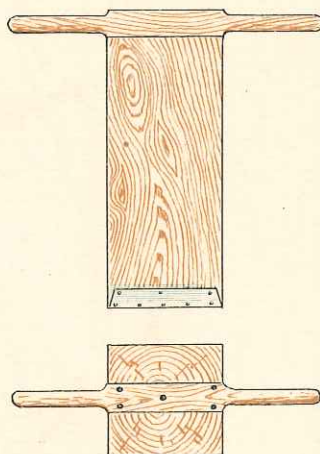
GRUNDFYLLNING

TORFKNIF

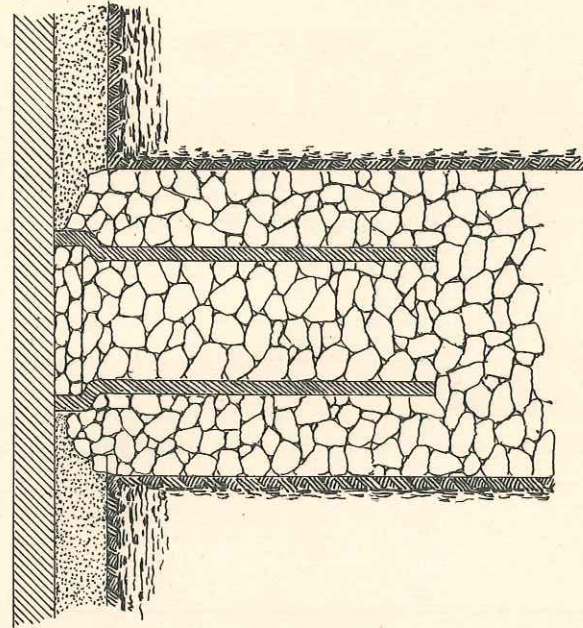
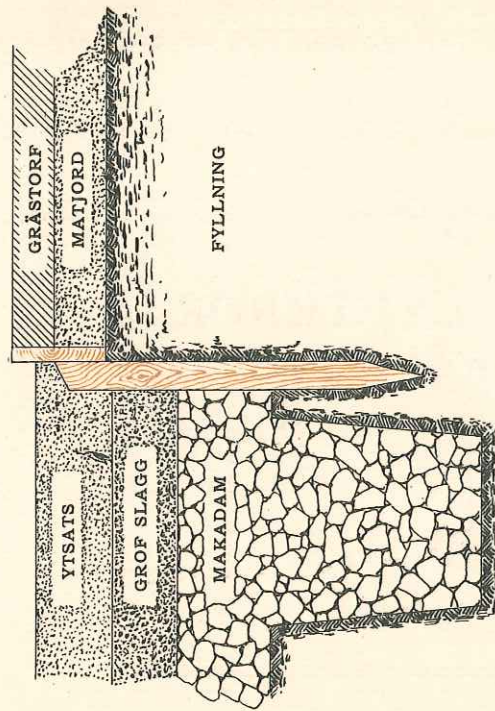

TRÄDOCKA

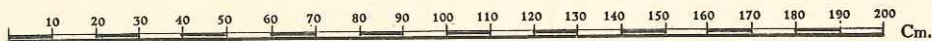
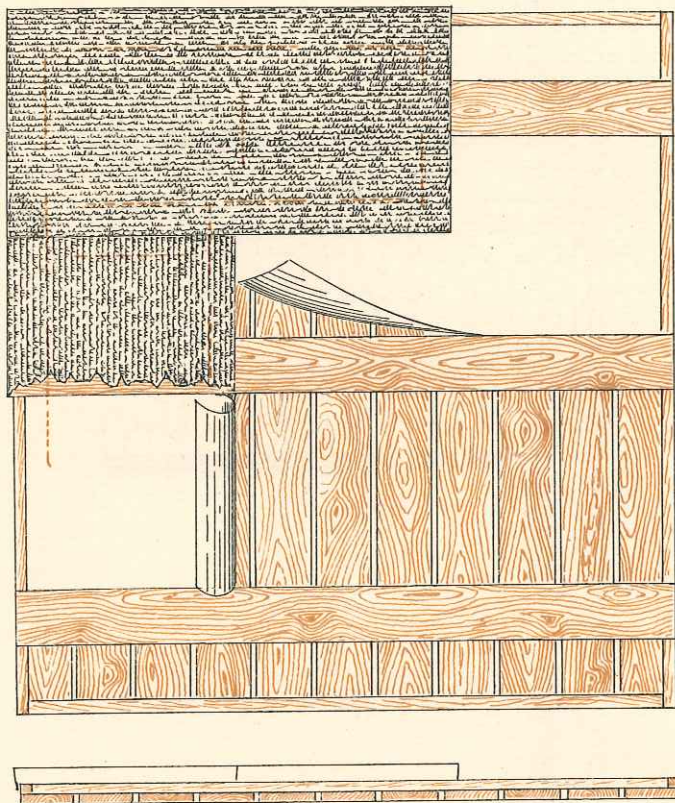

LÖPARBANA FOTBOLLPLAN

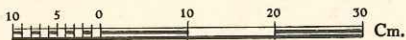
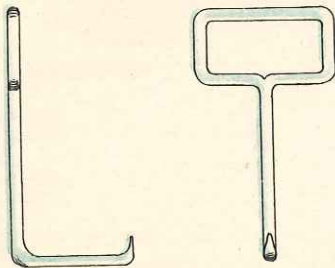
SILBRUNN

TORFLÄM

LYFTKROK

MARKFÄSTEN FÖR GYMNASTIK- STOLPAR.

